

IZHAJA VSAKI DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5, ob ponedeljkih ob 9 zjutraj. Pesmične štev. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nvč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 3 st. mm, osmrtnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina za naslednje izdaje „EDINOSTI“ stane: celoletno K 5-20, pol leta 2 60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopol se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Ministerstvo za javna dela.

DUNAJ 7. Jutranja „Wiener Zeitung“ objavi imenovanja v ministerstvu za javna dela, in sicer je cesar imenoval sekcijnega načelnika v naučnem ministerstvu dr. grofa Maksa Wickenburg sekcijnim načelnikom v ministerstvu za javna dela ter mu ob enem podelil red železne krone II. razreda. Nadalje so bili imenovani sekcijnski načelniki državni stavbeni ravnatelj dr. Fran Berger, ministerjalni svetnik v poljedelskem ministerstvu pl. Weber in ministerjalni svetnik v naučnem ministerstvu dr. Adolf Müller. Ministerstvo prične svoje delovanje 9. t. m.

Nadvojvoda Fran Ferdinand v Ištu.

DUNAJ 7. „Deut. Volksblatt“ je zvedel, da prispe nadvojvoda Fran Ferdinand danes v Išt, kjer bo imel s cesarjem razgovor radi velikih vojaških vaj, na katerih bo nadvojvoda prisostvoval namesto cesarja.

ISL 7. Cesar je danes predpoludne vsprejel v enourni avdijenci nadvojvoda Frana Ferdinanda. Nadvojvoda je bil na obedu pri cesarju in je ostal s cesarjem v parku vile, dokler ni ob 4 in pol popoldne odpotoval v Konopišt.

Posvetovanje radi pomankanja krme.

DUNAJ 7. (Priv.) Na današnje posvetovanje v poljedelskem ministerstvu radi preskrbljenosti krme sta bili iz Trsta in Gorice povabljeni sami laški kmetijski družbi. Vse učejašnje energične intervencije posl. dr. Rybář in Strekelja je minister za poljedelstvo obžaloval nepravilnost povabil in povabil takoj oba zastopnika za slovenski kmetijski družbi iz Istre in Gorice. Ker je bil dr. Rybář zadržan na važni seji socialno-političnega odseka, zastopal je na posvetovanju obe kmetijski družbi posl. Strekelj. Na posvetovanju se je poudarjalo potrebo večje podporne skije.

Državni zbor.

BUDIMPEŠTA 7. Zbornica je v tretjem čitanju vsprejela predlog o ureditvi posestva. Ministerski predsednik je predlagal, naj ima zbornica pred poletnimi počitnicami še eno sejo, po seji magnatske zbornice, ki se bo vršila v tem tednu ter naj se potem odgodi do 22. septembra. (Odobranje). Prihodnja seja v petek.

Nesreča na železnici.

DEBRECIN 7. Včeraj po polnoči je med Debrecinom vlak iz Budimpešte skupaj z nekim tovornim vlakom. Dva potnika sta bila ubita, 16 pa ranjenih. Iz Debrecina je odšel na mesto nesreče rešilni vlak.

Iz Perzije.

TEBRIS 7. Včeraj je trajalo streljanje do večera. Število mrtvih in ranjenih še ni znano. Voditelji revolucionarjev se niso še udali.

TEHERAN 7. Šahov stric zahteva, da so mu bile ukradene in da se mu da pol milijona „tomanov“. Bazarji se zopet zapre. Velika trgovina je paralizirana.

Maroko.

PARIZ 7. Današnji ministerski svet je sklenil, da se na vprašanje posl. Jauresa glede Maroka odgovori takoj v početku današnje seje zbornice.

Angleška spodnja zbornica.

LONDON 7. Spodnja zbornica je v drugem čitanju s 390 proti 120 glasom vsprejela

zakon, s katerim se določa za rudarje csemurno delo.

Rusija.

Atentat na predsednika višega sodišča.

PETROPAVLOVSK 7. Sinoči so našli predsednika petrograjskega nad sodišča Krašenikova pred nekim hotelom mrtvega. V prsih mu je tičalo bodalo. Krašenikov je bil vpeljen v neki politični pravdi. Morilec je pobegnil.

Duma.

PETROGRAD 7. Na sinočni tajni seji je duma dovolila 4.200.000 rubljev za izredne stroške črnomorske flote in za pristanišče ob tem morju.

Budimpešta 7. Štrajk delavcev v plinarji je skoraj končan.

Carigrad 7. Železnica v Meko se odpre dne 1. septembra.

Rim 7. V vatikanskih krogih označajo vest pariškega „Matina“, da je papež bolan, kakor popolnoma izmišljeno.

Scheweningen 7. Župan dr. Lueger je dospel danes semkaj.

Saigon 7. Topniški podčastniki urojenici so bili obsojeni na smrt, ker so dne 29. junija poskušali zastrupiti 200 vojakov.

Primorske slike.

Govor drž. poslanca prof. Matka Mandića v zbornici poslancev na proračunski razpravi.

(Dalje.)

Finančno ravnanje

je tudi skupna oblast za vse tri pokrajine, ali za vse Primorje. Napisi so tudi tu nemški ali nemško-italijanski. Našemu jeziku nikjer sledi. Na čelu te oblasti se nahaja nedavno imenovani ravnatelj, naš rojak, Istran.

Proti njegovemu imenovanju — da si jako malo pozna naš jezik — ni bilo prigovora z naše strani, ker smo se sprvo nadejali, da bo kakor sin naše dežele nepristranski in pravični tudi nasproti našemu narodu; v drugo, ker pozna želje in potrebe vsega prebivalstva Primorja bolje, nego kdorkoli drugi od kompetentov za to važno in odlično mesto; in končno radi tega, ker se je hotelo z njegovim imenovanjem pokazati, da ni da bi moral na tem mestu vedno sedeti tujec, ki ne pozna ne jezikovnih ne gospodarskih razmer v naših deželah.

Njegov namestnik ali podravnatelj, sicer jako več uradnik, ne pozna ni besede našega jezika.

Od sedanjih sedmero viših svetnikov je eden popolnoma več našemu jeziku, dočim trojica govori ali umeje nekaj našega jezika, ostali pa niti ne govorijo, niti ne umejejo naš jezik; od 13 finančnih svetnikov je eden jedini popolnoma več našemu jeziku, 7 jih umeje nekaj, ali reševati vlog ne morejo sami, a 5 njih ne umeje nič. — Od 23 tajnikov jih pozna 5 temeljito naš jezik, 4 samo nekaj, a 14 nič. — Od 20 finančnih komisarjev pozna samo 3 temeljito naš jezik, 3 umeje nekaj, a 14 nič. — Od 21 finančnih koncipistov so samo trije popolnoma več našemu jeziku, 1 umeje nekaj, a 17 nič. — Od 18 konceptnih praktikantov jih 5 pozna temeljito naš jezik, a 13 nič.

Od 104 konceptnih uradnikov, spadajočih pod to ravnanje, je samo 17 Hrvatov in Slovencev, ki rešavajo vloge v tem jeziku, dočim vsi ostali potrebujejo tolmache ali pomočnike. Vsi

drugi so Nemci ali Italijani, od katerih le redki in samo za silo znajo hrvatski ali slovenski.

Pri konceptnih uradnikih finančnega ravnanja opažamo isti pojav kakor pri onih c. k. namestnikih, to je, da je razmeroma več viših in srednjih uradnikov, nego li nižjih in najnižih, ki poznajo jezik večine prebivalstva Primorja. To je jasen dokaz, da se pri nas vedno manj gleda na to, da konceptni uradniki poznajo slovenski ali hrvatski jezik, ki bi ga po zakonu morali temeljito poznati.

Zalostnejši so pri nas v jezikovnem pogledu odnosi pri carinarskih in davčnih uradnikih, od katerih je le neznaten odstotek, ki temeljito poznajo jezik prebivalstva, med katerim služijo.

Od tedi tudi pogoste pritožbe naroda proti carinarškim in davčnim uradnikom, ki ne znajo občeati z ljudstvom v njegovem jeziku, ki dostavljajo narodu pozive, opomine itd. v italijanskem ali nemškem jeziku, in ki rešavajo hrvatske ali slovenske vloge nemški ali italijanski.

Razum radi nepoznavanja našega jezika toliko od strani konceptnih kolikor od strani carinarskih in davčnih uradnikov, moramo se pritožiti tudi radi počasnega reševanja raznih vlog, posebno pa v davčnih vprašanjih. Na tej zadnji okolnosti je vsaj kolikor toliko krivo pomanjkanje osebja; ali temu bi se prišlo v okoliščini z današnjim številom osebja, da ni ali vsaj ne v toliki meri onega prvega zla, to je nepoznavanja našega jezika pri ogromni večini uradnikov. Na mnogih uradih ali mestih treba po kakega uradnika več, nego bi v resnici trebalo, ako bi večina poznala naš jezik in ako ne bi trebalo vsaki hip mobilizovati polovice urada, da se ustreza strankam v jezikovnem pogledu. Često se dogaja, da se radi nepoznavanja jezika izgublja brez potrebe mnogo več časa, a stranke se odpravljajo s kakoršnjim-koli izgovorom, samo da se jih rešijo.

Splošna je pri nas pritožba, posebno proti davčnim uradom, ker se zapirajo točno o poludne in se odpirajo zopet ob 2. ali 3. uri popoldne. Stranke, ki prihajajo iz vasi na davčni urad, večkrat ne morejo odpraviti do poludne, pak morajo ostajati v mestu tudi do kasno popoldne, kar jim povzroča troške, izgubo časa in stotino neprilike radi daljnjega poto, posebno po zimi in ob slabem vremenu. Temu zlu bi se moralo od pomoči spreurejenjem uradnih ur. (Pride še.)

Jubilejna razstava v Pragi.

(Od našega posebnega poročevalca.)

II.

Izprehod po razstavi.

Skozi glavni vhod vstopamo v nekakšno vsprejemnico razstave, ki je z obeh strani obmejena s polokrožno pergolo. S pergole že vidimo pred seboj prvi veliki razstavni trg, ki ga po eni strani krasita palača „Moderne galerije kraljevine Češke“ in paviljon glavnega mesta Prage; trg je okrašen v sredini velikanskim travnikom in pred impozantno glavno razstavno palačo.

Glavna palača, popolnoma iz železne konstrukcije in stekla, je največja železna steklena palača v vsej državi. Sicer jo pa v Evropi prekašata samo steklena palača v Londonu in skvarij v Antverpen. Dunajska rotunda je mnogo manjša. Prvotno je bila postavljena že l. 1891 za takratno razstavo samo v manjših obrisih. Danes je ta

dveh zjutraj. Kdo je mogel priti ob tem času?

In divje je udaril zvon še dvakrat. Služabniki se nedvomno niso upali vstati. Vzel sem svečo in šel sem sam dol. Skoro bi bil pred vratmi boječe vprašal: „Kdo je?“

Vendar sem se takoj sramoval te slabosti in počasi sem odriol težke zapake. Sca mi je toliko. Čutil sem mrzel strah. Hlastno sem odprl vrata in videl sem v temi stati pred seboj belo postavno, fantom...

Opetek sem se nazaj, otrpnjevejoč od groze — in zajecjal sem: „Kdo... kdo je?“ Glas je odgovoril: „Jaz, oče!“

„Moja hči!“

Mislil sem, da sem zblaznel, in opotekel sem se nazaj pred prikaznijo, ki je vstopila; in pri tem sem, da bi jo odgnal, napravil kretnjo, ki ste jo zapazili na meni; krettnjo, katere zdaj ne morem nič več opustiti.

Prikazen je zajecala: „Ne boj se oče, nisem bila mrtva! Hoteli so mi ukrasti prstane; odrezali so mi prst; kri je tekla in me je zopet oživela.“

In videl sem, da je bila krvava.

Pal sem na kolena, ihtel, hropel...

Ko sem bil zbral potem malce svoje misli, preveč prestrašen, da bi bil mogel zapopasti vso to neskončno arečo, ki me je

palača povečana in pokriva ploščo 13.000 štirjaskih metrov. V njej so nameščene ekspozicije inženirstva in arhitekture, prometna sredstva, socialno-politiški predmeti, tekstilništvo in stroji. — Osrednja dvorana glavne palače je 25 m. visoka, ter služi poglavito reprezentativnim namenom. Samo ob stenah je razstavljena ekspozicija znanstvenih, fizikalnih, optičnih, kemičnih, elektrotehničnih in kirurgičnih strojev, kakor tudi ur. Na galeriji osrednje dvorane se prihaja na stopnicah. Ob vhodu je razstava učil vseh vrst. V ozadju osrednje dvorane začenja socialno-politiška ekspozicija obsegajoča 1200 m² ter je nad mero zanimiva. Počenja z znakovitimi delavskega zavarovanja in javnega posredovanja dela, ter prehaja v levo krilo glavne palače, kjer je ekspozicija obrtniških nadzornikov in društva za odstranitev tuberkuloze. V daljših oddelkih je ekspozicija inženirstva in arhitekture, kakor tudi prometa, t. j. železnic, ureditev in kanalizacija, tek, pošte, telegrafi in telefoni, ceste, plavba itd.

Desno krilo glavne palače zavzema razstavitev tekstilne in suknjske industrije, in glasbene nastroje. Srednja glavna cesta v tekstilnem oddelku sestoji iz cele vrste različno prirejenih paviljonov. Na levo od srednje ceste vidimo skupino tkalskih strojev. Tudi suknjarstvo, sviloreja sta zastopani. — Sosednji oddelki so odmerjeni krojaški in čevljarji obrti. V dvoranah se nahaja mnogo umetniško urejenih interiorov, ki s pomočjo običajenih figur znazurjujejo pojave v družabnem, rodbinskem in sportskem življenju. Tu razstavljajo trdke iz krojaške, modistske, perilne, usnarske stroke kakor tudi zastopniki strokovnih šol in muzejev, v kolikor se bavijo s to panogo. Ta dvorana je tudi v večernih urah razsvetljena in pristopna občinstvu. Takoj poleg te dvorane sta dve dvorani, v katerih je razstava klobukov, perila, ovratnikov, rokavic, obuvila in pletena roba. Na levi strani tega oddelka pa je ena največjih zanimivosti razstave: to je popolna pravcata čevljarška tovarna s 50 stoji, ki so vsi v teku, in vrše in hrpe, da je veselo. V desnem kotu tega krila je tudi bogata kolekcija glasbenih in strojev. Posebno vzbujajo zanimanje številne ogromne orgle, ki so tu nameščene in katere orgljanju večji ljudje lahko poskušajo. — Največje orgle pa so v koncertni dvorani.

Povrnimo se sedaj ob cvetličnih gredicah pred osrednjo dvorano glavne palače, da v smeri k glavnemu vhodu dosežemo paviljon kralj. glavnega mesta Prage. Na pročelju tega paviljona opažamo reliefne slike iz zgodovine Prage, pred vhodom so postavljene umetniške sohe. Za vestibulom je slavnostna dvorana, namenjena za reprezentacijo, ki se jej pridružuje cela vrsta interierov z dragocenimi umetniškimi predmeti; nadalje se nam tu predčuje vsa delavnost kralj. glavnega mesta.

Zapustivši paviljon skozi zadnji vhod, prihajamo na čaroben vrt, kjer žubori močena fontana. Fontani najbližja je palača trgovsko-obrtna zbornica, te smeje prireditelje te ogromne razstave. — Pred vhodom nahajamo dve velikanski sohi, predstavljajoči trgovino in industrijo. Zbornici paviljon nam jasno dokazuje veliki pomen tega okrožja za narodno gospodarstvo ne samo v kraljevini Češki, temveč v Avstriji sploh. V pritličju so nameščene ekspozicije obrtnega in tehnološkega muzeja, ki oba spadata v področje te zbornice. V prvem

doletela, sem peljal hčer v svojo sobo in jo posadil v naslanjač, potem sem na vso moč pozvonil svojemu slugi Prosperju, da bi znetil ogenj, prinesel bolnici kaj piti in tekkel po zdravniku.

Mož je vstopil, zagledal deklico, v strašnem krču groze odprl usta in pal trd in mrtev po tleh.

On je bil odprl raker, pohabil moje dete in potem hitro odšel, ker sledov svojega ropar itak ni mogel zabrisati. Postavil ni bil niti krste nazaj na njeno mesto, ker je vedel, kako zelo sem mu zaupal in da je bil varen pred vsakim sumom.

Vidite, gospod, da sva jako nesrečna človeka.

Umolknil je. Prišla je bila noč in v temo zavila samotno žalostno dolino. In skrivnostni strah me je obšel, da sem bil sam tu s tema čudnima bitjema: pri tej ženski, ki je vstala iz groba, pri tem starcu z grozno krettnjo.

Nisem vedel ničesar reči. Samo zamrmral sem: „Kakšen strašen doživljam!“

In čez hip sem dostavil: „Zdi se mi, da postaja hladno. Ali se vrnemo?“

In ali smo nazaj v hotel,

(Konec.)

PODLISTEK.

Oče in hči.

Francoski spisal GUY DE MAUPASSANT.

On je nadaljeval: „Je prav preprosta zgodba. Julijeta je trpela nekaj časa sem na resnih afekcijah srca. Bili smo pripravljeni na najhujše.“

Prinesli so mi jo nekega dne, mrzlo, trdo, mrtvo v hišo. V vrtu je bila pala na tla. Zdravnik jo je spoznal za mrtvo. Bdel sem en dan in dve noči ob njej, potem sem jo sam položil v krsto in jo spremil na pokopališče, kjer je imela biti položena v našo rodbinsko raker.

Jaz sam sem hotel, da so jo pokopali z vsem njenim nakitom — zapestniki, verižami, prstani — z vsemi darili, ki jih je dobila kdaj od mene, in v njeni prvi plesni obleki.

Lahko si mislite, v kakem telesnem in duševnem stanju sem prišel domov. Imel sem na svetu samo njo — moja žena je bila davno mrtva. Stopil sem sam napol blazen od bolesti in onemogel v svojo sobo, se

zgrudil v stol, brez misli, da brez moči, da bi se ganil. Bil sem samo še trepetajoča, trpinčena masa samega sebe, moja duša ena sama krvaveča rana.

Moj stari sluga Prosper, ki mi je pomagal položiti Julijeto v raker in jo nakiniti za poslednje spanje, je tiho vstopil in vprašal: „Ali noče gospod ničesar zavžiti?“

Nemo sem mignil, da ne.

On je boječe nadaljeval: „Pa ni prav. Gospod bo tudi zbolel. Ali smem spraviti gospoda v postelj?“

Rekel sem: „Ne, pusti me.“

In odstranil se je.

Koliko ur je preteklo, ne vem. O, kaka noč! Kaka noč! Bilo je mrzlo; ogenj v kamnu je bil ugasnil in veter, leden veter, ki je žvižgal čez zmurzano planjavo, je grozeče in strahotno stresal okna.

Koliko ur je preteklo? Sedel sem brez spanja, s širokoodprtimi očmi, z mrtvim, brezmočnim telesom, z dušo od obupa otopelo. Tedaj je zadonel naenkrat veliki zvonec pri grajskih vratih; veliki zvonec spodaj v veži je zazvonil!

Stresel sem se, da je zapokal stol pod menoj. Resni, težki zvok se je razlegal po gradu kakor po prazni cerkvi. Obrnil sem se in pogledal na veliko stensko uro. Bilo je ob

nadstropju so razven reprezentativnih prostorov zborničnega predstava in izvrševalnega odbora tudi velika dvorana za seje in kongrese, kakor tudi trije strokovni uradi, namreč izvozna, tarifna in statistična pisarna. V levo od zborničnega palače je bančni paviljon. V prvi dvorani je ekspozicija zavarovalnih zavodov; k njej prilaga velika reprezentativna dvorana, kjer so znakovni veliki denarni zavodi iz zborničnega okrožja. Na desno in levo od te dvorane so ekspozicije trgovskih bank, za njimi sledi razstava hranilnic in posojilnic. V ekspozicijah tega paviljona ima opazovalec jasno sliko, kako velik razvoj je doseglo na Češkem denarstvo in zavarovanje. Odtod gremo pred glavni vhod strojarne, ki zavzame prostor 9000 m². Ta ogromna zgradba je 28 m visoka, 84 m dolga in 80 m široka ter napravlja na prisileca neizbrisljiv utis. Ne samo ogromna obsežnost te zgradbe, ampak tudi vsebina njene ekspozicije vzbuja v obiskovalcu prepričanje o čudoviti gospodarski mogočnosti češkega naroda. 102 strojnih tovarov je tu zastopano, med njimi ogromni zavodi. Od najsuptilnejših izdelkov elektrotehniških do velikanskih ladijnih vzdigal, od malih motorjev do parnih turbin in največjih brzovoznih lokomotiv, od dresin (samovoznic na železnici) do najrazkošnejših jedilnih in spalnih vozov razkladajo se tu pred očmi obiskovalca največji tovari strojne industrije, namenjene za domačo potrebo in za izvoz v vse dežele sveta. Človeku, ki pozna Angleško, se nehoté dozdeva, kakor bi stal v manchesterskem industrijskem muzeju. O tej ogromni strojni praksi razstave se je izrazil profesor berlinske politehnike Riedler, da je kasnejša in poučnejša nego strojarna čikagaska razstava. — Ob vhodu opažamo najprvo poljedelske stroje. Tu se jasno pokazuje ogromni razvoj te industrije na Češkem, kajti nič manj nego 52 tovarov za gospodarske stroje je tu razpostavilo svoje izdelke v plemenitem tekmovanju. Na južnem koncu strojarne se pridružuje osem zasebnih paviljonov strojniških tovarov, zavzemajočih 1.200 m² prostora, tako, da samo stroji zavzemajo na razstavi 14.000 m² prostora.

Austrijska poslanska zbornica.

DUNAJ 7. Zbornica je rešila debato o nujnem predlogu posl. Eldersche glede reforme in spopolnjenja zavarovanja delavcev. Ob enem je zbornica enoglasno vsprejela resolucijo posl. Loserja, da jemlje zbornica vendar izjave ministra za notranje stvari s zadovoljstvom na znanje, ter pozivlja vlado naj obljubljeni zakonski načrt o zavarovanju gotovo predloži do 3. novembra.

Nato je zbornica pričela razpravljati nujni predlog o prepovedi belega fusorja.

Nujni predlog je bil vsprejet. Trgovinski minister je priznal nujnost stvari. Na to je zbornica pričela razpravljati nujni predlog socijalnih demokratov glede uvedbe splošne in enake volilne pravice za nekatere deželne zbornice. — Prihodnja seja jutri.

„Slovenec“ opravičuje zasramovalce Slovanov!

Znana je sedanja afera radi češke šole društva „Komensky“ na Dunaju. Dunajski „krščansko-socijalni“ Nemci ne pripoznajo štiristo tisočim dunajskim Čehom pravice do lastnih šol; zato si morajo Čehi vzdrževati iz svojih privatnih prispevkov — eno (!) šolo v X. okraju. A celo ta je trn v peti „krščanskim“ in „nekrščanskim“ Nemcem, tako, da vlada ne upa dati tej šoli vsaj pravice javnosti. Da so otroci te šole mogli dobiti veljavne odpustnice, morali so s podporami voziti se v Breclavo na Moravsko, kjer so bili izprašani in so dobivali odpustnice. To prepeljavanje šolskih otrok je povzročalo mnogo stroškov in sitnosti.

Zato je ministerstvo na prošnjo šol. društva „Komensky“ in na pritisk čeških poslancev (tudi „krščanskih“) odredilo, da se bodo odslej radi manjših stroškov se strani večinoma uboge dece češke šole prepeljavali češki učitelji iz Breclava na Dunaj in ne narobe. Odpustnice bodo vseeno smatrane kakor izdane od češke šole v Breclavi.

To mrvice humanitete so smatrali Nemci in v prvi vrsti „krščanski“ Nemci za žaljenje nemškega značaja dunajkega mesta, za nasilje itd. V petek je v občinski seji krščansko-socijalni svetovalec in državni poslanec Tomola vprašal župana Luegerja: 1. Ali mu je znan dotični ukaz naučnega ministra, ki je nevaren nemškemu značaju dunajkega mesta? 2. Kaj hoče ukreniti župan, da odbije ta napad nemškega ministra dr. Marcheta?

Župan je odgovoril, da bo z vso odločnostjo branil nemški značaj Dunaja in da se dunajske Čehi mora germanizirati. Dasi ostane vsa stvar le pri hujkanju in kričanju, vendar je ta afera razkrila, da so „krščanski“ Nemci ravno tako zagriženi sovneni kakor nemški radikali in liberalci. V slovanofilstvu so vsi enaki.

Zalostno pa, naravnost obupno je, da se je naša slovanška stranka, ki ne le da ne protestira odločno proti temu početju, ki tepta v blato najelementarnejše pravice vsakega naroda, marveč je še opravičevala! In ta stranka je S. L. S., oziroma nje glasilo „Slovenec“. Dočim klerikalni Čehi ostro obsojajo ovinitem dunajskih krščanskih socijalcev, ima

naš „Slovenec“ toliko žalostnega poguma, da skuša opravičevati te zasramovalce Slovanov.

Včerajšnji „Slovenec“ skuša slikati vso afero kakor taktično potezo proti naučnemu ministru radi Wahrunda in veseli se zadrege, v kateri se radi velenemškega hujkanja krščanskih socijalcev nabajajo dr. Marchet in nemške liberalne stranke. Da so krščanski socijalci enkrat dosegli trumf nad drugimi Nemci, kar se tiče šovinizma, to daje „Slovenec“ tako zadoščenje, da vsklika: vsi liberalni listi bi najgrše opsovali kršč. socijalce kakor brezdomovince, ko bi n. pr. kakov krščansko-socijalni minister ukrenil kaj podobnega. V njegovi slepi strasti je torej „Slovenec“ nemški minister dr. Marchet, naš preganjalec, še premalo nemški!

Ta nastop „Slovenca“ razkriva nam duše teh slovenskih politikov. Zgubili so ti ljudje poslednji čut pravičnosti in narodnosti! Slepja strankarska strast je izruvala iz njihovih src vsako rodoljubje! Zavedajmo se, da imamo tu opravljati z brezdomovinci.

Le tako si moremo razlagati, kako je možno, da skušajo ljudje, ki so slovenskega rodu, kompromitirati pozicijo slovenskega naroda celo na najbolj izpostavljeni točki — v Trstu.

Ti lazi-krščani so pri Nemcih narodni sovneni, pri nas (in le pri nas!) so hlapci istih nemških šovinističnih kršč. socijalcev. To dokazuje nastop dunajskih Nemcev in obramba „Slovenca“!

Zavarovanje za starost in invaliditeto.

Predvčerajšnjim je poslanska zbornica enoglasno sprejela nujnost predloga Elderschevega glede reforme in spopolnitve delavskega zavarovanja. Minister za notranje stvari Bienenroth je izjavil, da je vlada pripravljena, v kolikor to dopušča sredstva države, uveljaviti zavarovanje, ki bo zares vredno tega imena. Minister je zagotavljal, da se je vlada z vso energijo poprijela tega velikega vprašanja. Označil je celo natančno dobo, kadar predloži vlada tozadevni načrt, namreč v jesenskem zasedanju in sicer 3. novembra.

Glede glavnih potez načrta je omenil minister, da bo isti zapopal reformo zavarovanja za slučaje bolezni in nezgode in ustanovitev zavarovanja za starost in invaliditeto. Načrt se bo oziral tudi na one kroge, ki so gospodarsko slični delavskemu stanu.

Ako vlada zares izpolni svojo obljubo in predloži zbornici tak načrt, ki bo vsprejemljiv, potem bo storjeno socijalno delo velikanskega pomena, morda največje socijalno delo, ki se ga je kdaj lotila avstrijska zakonodaja.

Hrvatska.

Ban Rauch na potovanju.

Te dni je baron Rauch napovedal, da se na svojem potovanju v Liko, ustavi tudi v Karlovcu. Karloški župan dr. Banjavčić, člen koalicijske, je v občinski seji izjavil, da hoče barona Raucha vsprejeti v svojo hišo, občinski svetovalec so mu radi tega enoglasno izrekli nezaupnico, in ker ni hotel Banjavčić odstopiti od županstva, so vsi občinski odborniki odložili svoje mandate. Rauch je pač prišel do Karlovca, a v mesto si ni upal iti. Med velikanskimi demonstracijami se je z avtomobilom odpeljal mimo mesta naprej. Tudi na daljnem potovanju v Liko so bile na mnogih krajih velike demonstracije.

Ogrska.

Ministerijski predsednik

baron Wekerle se poda v Itri še le meseca avgusta, kjer bo vsprejet od cesarja v avdienco.

Drobne politične vesti.

Nova okrajna glavarstva v Galiciji. Novi galški namestnik je predlagal, da se število okrajnih glavarstev pomnoži za sedemnajst novih. Razdele se vsa okrajna glavarstva, ki imajo nad 90.000 dni. Prihodnje leto se ustanovi prvih 5 okrajnih glavarstev.

Odlikovanja povodom 60-letnice cesarjevega vladanja. Vlada je že pozvala načelnike deželnih vlad, naj stavijo svoje predloge glede odlikovanja, ki se imajo podeliti povodom šestdesetletnice cesarjevega vladanja. Govori se, da je cesar izrazil željo, da bi se ta odlikovanja objavila že 18. avgusta, na njegov rojstni dan in ne še le 2. decembra. — Odlikovanih bo baje okoli 7000 oseb.

Jezikovno vprašanje v Dalmaciji. Zaderski „Narodni List“ je zvedel, da namerava vlada v kratkem preko namestnika Nardelli izročiti zaupnikom deželno-zbornih klubov načrt o rešitvi jezikovnega vprašanja v Dalmaciji.

Potovanje kralja Petra. — Srbski poslanik na Dunaju Simić je nekemu časnika izjavil, da se z vsprejemom trgovinske pogodbe obnove dobri odnosi v Avstrijo in da potem kralj Peter takoj odpotuje v inozemstvo. Najprej obišče kralj cesarja Fran Josipa.

Švicarji proti grofu Zeppelinu. Iz Curiha javljajo: Veliko število švicarskih državljanov je sklenilo protestirati proti zračnim vožnjam grofa Zeppelina na švicarskem ozemlju ter vzklicati potrebo, da

bodo nadaljne vožnje prepovedane iz političnih in strateških vzrokov.

Prade odstopil. Z Dunaja javljajo, da je nemški minister-rojak Prade demisijsko odstopil. Med nemškimi strankami vlada akutna kriza.

Ruska eskadra je v torek zapustila Varno in odpeljala v Sebastopol.

Francoski socijalisti proti Fallièresovemu potovanju v Rusijo. Socijalistična organizacija departementa Seine je naredila protesten shod proti Fallièresovemu potovanju v Rusijo in prijavila slične shode po vsej Francoski.

Novo grško ministerstvo. Da zadovolji pojedinim željam raznih skupin, je Teotokis preosnoval svoj kabinet.

Bolgarsko sobranje je pričelo v ponedeljek debato o adresem načrtu.

Dnevne vesti.

Delovanje drž. posl. dra. Rybára. — V predvčerajšnji seji zbornice poslancev je poslanec dr. Otok. Rybár stal dva nujna predloga in eno interpelacijo. Nujna predloga se tičejo bede v naši okolici. Prvi se glasi:

Kakor v sosednjih okrajih na Krasu je tudi v obsežju mestne občine tržaške istotako kakor v lanskem letu tudi letos pritisnila trajna suša. Razum trte so vsi pridelki, kakor grah, fižol, krompir itd., popolnoma uničeni. Posebno občutljivo za prebivalstvo, ki se bavi z živinorejo, je pa vsled trajne suše nastopilo pomanjkanje vsake krme za živino. Že v lanskem letu je bila košnja sena tako minimalna, da se je vlada videla primorano dovoliti izredno podporo za nakup sena. Letošnja košnja pa ni dala niti polovice lanjske in ker je tudi v sosednjih krajih nastopilo pomanjkanje, so cene sena zadobile tako visoko, da prebivalstvo, ki se bavi z živinorejo, ne more zmagovati takih cen in bo prisiljeno vso svojo živino prodati mesarjem. Škoda, ki bi navstala vsled tega itak trpečemu poljedelstvu na kraškem ozemlju, treba označiti kakor nepopravljivo, ker bi popolnoma obubožani poljedelci ne mogli kdaj pozneje vnovič kupiti živine.

Z ozirom na to stavljajo podpisani predlog:

C. k. vlada se pozivlja, naj čim hitreje, da bo možno nabaviti krme za živino še popred, nego itak že visoke cene sena zopet poskočijo, dovoli za okolico mesta tržaškega izdatno podporo, in jo porazdeli na primeren način.

V formalnem pogledu predlagamo, da se ta predlog z vsemi po poslovniku dovoljenimi skrajšanji brez prvega čitanja odkaze odseku za stvari bede.

Drugi nujni predlog se glasi:

Kakor je razvidno iz hkratu predloženega (gornjega) predloga, je trajna suša povzročila veliko škodo poljedelstvu v obsežju mesta tržaškega. Razven tega je ob letošnjih binkoštnih praznikih vinograde katastrofalne občine Kontovelj v istem obsežju pobila toča, ki je po za sedanji in približni cenitvi uničila v katastralni občini Prosek najmanj 1000 hl pričakovane letine, na Kontovelju pa nekaj manj množino. Ker je s tem poljedelstvo omenjenih katastralnih občin najobčutnejše zadeto še v edinem pridelku, ki mu je vladajoča suša prizanesla, je potrebna nujna pomoč, da prebivalstvo obraruje pred popolnim obubožanjem.

Podpisani stavljajo torej predlog: C. k. vlada se pozivlja, naj posestnikom vinogradov na Proseku in Kontovelju dovoli izdatno podporo v razmerju škode, ki se ima preceniti.

V formalnem pogledu predlagamo, naj se ta predlog z vsemi po poslovniku dovoljenimi skrajšanji brez prvega čitanja izroči odseku za stvari bede.

Interpelacija, ki jo priobčimo jutri, zahteva, naj se v posamični ministerstva pokličejo uradniki, ki bodo večji južnim deželnim jezikom.

Tržaški rodoljubi! Podpisani odbor najuljudnejše vabi slavno občino na I. narodno dirko, ki se bo vršila dne 12. t. m. na goriskem velodromu (dirkališču). Vsopred je nekoliko obogatel, ker so se priglašali novi dirkači, a po dovršeni dirki nastopi več novo priglašeni pevskih zborov. Med posameznimi točkami in k plešu so svirala odlična goriska vojaška godba in goriske rodoljubkinje bo lo (v korist šolske družbe) skrbela za dobro pijačo.

Zvečer pa, med tem ko se bo naša mladina vrтела, bode prižigal odlikovan slovenski pirotehnik krasne umetne ognje, kakoršnjih menda še niso videli Tržančani.

Ker nam radi kratkega časa, ki nas še ločuje od dneva slavnosti, žalibog je nemogoče organizirati posebnega vlaka, so izletniki, ki odidejo predpoludne v Gorico, naprošeni, da se snidejo o poludne „Pri jenu“; oni pa, ki dospejo v Gorico ob 2. in pol pop., naj pridejo direktno na veselilni prostor.

Tržančani! Prihitite v največjem številu v nedeljo v Gorico; to bo najsijajnejši dokaz naše simpatije, ki jo gojimo do goriskih bratov!

„Zdravo!“ in na svidenje kličte Vam

Odbor

Trž. kol. društva „Balkan“.

Popravek. V pripombi uredništva, k pojasnilu g. voditelja Ivana Danca glede na znani dogodek na obodu v župnišču sveto-

ivanskem se je urinila tiskovna pomota, ki pač smisel naše izjave.

Predzadnji odstavek v naši pripombi treba čitati:

„Gospod ravnatelj obžaluje, da je stvar, ki je bila bolj privatnega pomena, prišla v široko javnost. Za nas pa je bilo odločilno dejstvo, da je stvar, čim je prišla v javnost in sosebno še ob sedanjih naših razmerah, nehala biti privatnega pomena; zato nam je bilo itd.“

K notici: „S propovednice proti naši družbi“ pa je po pomoti izostal zaključni stavek: „Je morda še tako najvinih ljudi, ki bodo povpraševali, kake namene nasproti slovenski stvari v Trstu ima roka, ki vodi gromovnike proti naši šolski družbi?!! Heil!“

Lloydova uprava je prodala parnik „Poluks“, ki je bil leta 1874. zgrajen v Lloydovem arzenalu in je imel 2490 tonelov.

Iz politične službe. Namestniški koncept dr. Herman pl. Ach je iz Gradiške premeščen v Trst, namestništveni konceptni praktikant dr. Fran Gudenus pa iz Trsta v Gradiško.

Tobakarna na Verdelli št. 490 se odda potom javne konkurence.

Ponarejeni bankovci po 100 K krožijo po mestu. Ti bankovci so tako dobro ponarejeni, da jih je težko razločevati od pravih. Doslej so dobili dva taka komada. Torej pozor!

Glavna skupščina družbe sv. Cirila in Metodija bo letos 8. septembra v Ptuj. Tam je zborovala tudi 3. velika skupščina.

Nova vrsta cigaret. Od 17. avgusta naprej se bo prodajala po tobakarnah nova vrsta cigaret z ustnikom. Imenovala se bo „Kaiser“ in bo veljala 100 komadov 3 K 60 st., posamična cigareta pa 4 st.

Angleška eskadra v Trstu. Za predinočnem zvečer so se vršili nekateri obiski na krov admiralske ladije „Queen“ in bojne ladije „Prince of Wales“. Nadvojvoda Ludovik Salvator, ki ima svojo vilo v Miljah, je obiskal komandanta angleške eskadre, viceadmirala Sir Charles Drury in podkomandanta princa Battenberga. Tudi člen gosposke zbornice pl. Hütterott, ki je osebni prijatelj Sira Drury, ga je takoj zvečer obiskal. — Prišla sta na krov admiralske ladije tudi komandant tukaj zasidrane grške bojne jahte „Amphitrite“ in mornariškopostajni in pomorsko-okrajni poveljnik kontreadmiral Courade.

Včeraj jutraj se je na nabrežju Sanitah nahajala kompanija 97. pešpolka s praporjem in godbo za sprejem eskadrinega komandanta in poveljnikov bojnih ladij. Velika množica je prisostvovala sprejemu, ki se je vršil ob običajnih ceremonijah ob 9¹/₂. Godba je zaigrala angleško himno „God save the King“. Na to se je viceadmiral Drury podal s svojim spremstvom v namestništveno palačo, kjer je bila gosposda v sprejete od namestnika princa Hohenlohe. Sledili so obiski županu dr. Sandrinelli, kontreadmiralu Courade in predsedniku pomorske vlade, pl. Ebner.

Opoldue je namestnik vrnil obisk na „Queen“ in „Prince of Wales“. Ko je zapustil eskadro, so zadoneli topovi.

Sinoči je bil na čast gostov diner pri kontreadmiralu Courade v Neckerjevi vili.

V četrtek se podata Sir Drury in princ Battenberg v Ischl, da se poklonita cesarju. Možstvo angleških ladij je dobilo dovoljenje, da pride v oddelkih na kopno. Včeraj je dobilo dovoljenje od 4¹/₂ pop. do 11. zvečer del moštva bojnih ladij „Queen“ in „Goliath“; danes pride na kopno od 1 in pol pop. do 7. zvečer del moštva bojne ladije „Glory“ in križarja „Suffolk“; jutri od 1 in pol pop. do petka ob 7. uri jutraj ostali del moštva teh dveh ladij, v petek od 4 in pol pop. do 7. ure jutraj v soboto del moštva od „Prince of Wales“ in „Goliath“; v soboto za ravnost dobo ostali del moštva teh dveh bojnih ladij; v nedeljo od 1 in pol pop. do 11. ure zvečer moštvo bojne ladije „Queen“.

Dne 12. t. m. odpluje eskadra v Pulo na štiridnevno bivanje. Potem se eskadra razcepi; in bodo razni oddelki obiskali Riko, Split in Šibenik. Eskadra se zopet združi v Krfu. V Puli se bodo vršile velike slavnosti na čast angleškemu gostom ozirom na lepi sprejem, ki ga je angleška srednjemorska vojna luka Malta v spomladi priredila avstrijski eskadri.

Doz v predminoli noči je pravej ohladil temperaturo. Vremenski proroki napovedujejo hladno vreme do srede julija.

Tržaška mala kronika.

Napaden in ranjen v lastnem stanovanju.

Predvčerajšnjem zvečer ob 7. uri je prišel na zdravniško postajo kamnosek Karl Saksida, star 37 let, stanujoč v hiši št. 536 na Verdelli. Dr. Wulz, ki ga je preiskal, je našel na njem težko rano na desnih sencah, dolgo 4 cm, teško rano na podbradku, katero je zdravnik zašil, in razne praske po desnem licu. Na vprašanje, kje da je zadobil one rane, je Saksida povedal ta-le čudni slučaj:

Malo poprej ko je ležal na postelji, je potrkalo na duri stanovanja. Bila je tedaj doma njegova soproga, ki se je pomenikovala z neko gospo. Šla je odpirat in pred seboj je zagledala dva moža, ki sta vprašala: „Te-li Karl doma?“ — Ko je odgovorila, da je bil v postelji, sta nemo odšla. Kmalu potem

sta se pa povrnila in, ko je njegova soproga zopet odprla vrata, sta jo z vso silo pahnili na stran in vdrli v sobo, kjer je on, Saksida, spal. Spravilajsta se nad njega, in ga udarila z nekim ključem po glavi. Potem sta ga potegnili dol s postelje, vlekla do hodnika in pahnili, da se je zvalil dol po stopnicah. Nato sta nemotjena odšla, ne da bi njegova soproga ali ona gospa, ki sta kar onemeli od strahu ob tem bliskoma hitrem nasilju, se bili upali zakričati na pomoč.

To je povedal Saksida. Zdravnik je vprašal da-li pozna napadatelje in se-li je to zgodilo iz maščevalnosti; a Saksida je odgovoril, da pozna sicer po vidu ono dvojico, ki stanujeta baje v ul. Scoglio, ali da ni imel nič nikoli z njimi kakega posla. Braniti da se ni mogel, ker sta ga hipno zbidila iz spanja in je bil še v omamljen. Šel je potem ovadit stvar na policijo.

Vol, ki se zaveda svojih rogov. Alojzij Švara, star 9 let, iz Gabrovce, je bil včeraj sprejet v IV. oddelek bolnišnice, ker mu je vol prizadel z rogom rano na spodnjem trebuhu.

Tatinska hišna. Včeraj ob 12. uri opoludne je bila aretirana hišna Olga P., stara 20 let, iz Sežane, radi hudodelstva tatvine na škodo svoje bivše gospodinjke Julije Škerk in na škodo druge hišne, neke Ivanke Grmek, ki služi sedaj pri imenovanem gospej. P. je vkradla Šterkovi srebrno verigo in Germekovi mošnjiček s 10 kron. Pridržali so jo v zaporu.

Smešnica. Policijski uradnik (redarju, ki je privedel nekega arestanta): Ta lopov izgleda prav tako, kakor roparski morilec, na katerega aretiranje je razpisano 300 kron; le rdečega nosa nima, kakor je to navedeno v popisu osebe! — Redar: To že dobimo! Damo mu najprej izpitni par steklenic dobrega dalmatinca!

Koledar in vreme. — Danes: Elizabeta kraj. — Jutri: Veronika Jul. d. — Temperatura: včeraj ob 2. uri popoldne + 23.5 Cels. Vreme včeraj oblačno, veter.

Vremenska napoved za Primorsko: Oblačno, s posamičnimi padavinami. Hladni vetrovi. Zmerna vročina. Vreme spremenljivo, polagano boljšanje.

Društvene vesti.

Trž. kol. društvo „Balkan“ priredi v nedeljo dne 12. t. m. o priliki I. narodne dirke izlet v Gorico.

Zbirališče: Kavarna „Commercio“. Reditelj g. Božidar S. Odhod točno ob 6. uri zjutraj. Sklenilo se je, da se bo vozilo po cesti Trst—Nabrežina—Devin—Miren—Gorica.

Kolesarji so naprošeni, da se izleta v Gorico gotovo udeležijo. Veselja in zabave ne bo manjkalo!

Kolesarski zdravniški odbor.

„Učiteljsko društvo za Trst in okolico“ naznanja vsem gg. pevkam in pevcom, da ostanejo redne pevke vaje vsak četrtrek tudi v po čitnica h. Učilo se bo zbor iz vspeveda koncerta „Zaveze“, ki bo prve dni septembra v Gorici in zbor za koncert, ki ga priredi društvo meseca oktobra.

Na svidenje torej ob četrtkih ob navadnih uri!

Telovadno društvo „Trž. Sokol“ vabi na redni občni zbor za društveno leto 1907/08., ki se bo vršil v soboto, dne 11. julija 1908, ob 8. uri zvečer v društveni telovadnici se sledečim dnevnim redom:

1. Nagovor staroste, 2. Poročilo tajnika, 3. Poročilo blagajnikova, 4. Poročilo načelnikova, 5. Poročilo pregledovalcev računov, 6. Volitev novega odbora in pregledovalcev računov, 7. Slučajnosti.

Opomba: Ako občni zbor radi nezadostne udeležbe ne bi bil sklepčen, skliče se drugi občni zbor z istim dnevnim redom za pol ure pozneje, ki bo sklepčen brez ozira na število domaših členov.

Klub „Boljša bodočnost“ vabi na veselico v proslavo 20 letnice obstanka Ciril-Metodijeve šole pri Sv. Jakobu, na vrtu „Nar. gostilne“ (Campo S. Giacomo 5) v nedeljo, dne 12. julija 1908. Na veselici blagohotno sodelujejo: Tamb. odsek društva „Kolo“, pevski zbor šentjakobske čitalnice in pevsko društvo „Mirija“. Uprizori se tudi šaloigra „Popolna žena“. Šaljiva pošta. Šaljiva tombola. Začetek točno ob 5. uri pop. Vstopnina 40 stot. za osebo. V slučaju slabega vremena se veselico prenese na nedoločen čas.

Darovi.

Pok. Godina Mihael iz Škedenja je volil v svoji oporoki podružnici dr. sv. Cir. in Met. K 10, kateri znesek je vdova že izplačala podružnici.

Za moško podružnico družbe. sv. Cirila in Metodija v Trstu so darovali:

Birsa Fran K 1, A. A. Filipič 40 st., I. Roic 20 st., I. Nardin 40 st., A. Guardinčič 40 st., Ivan Brezgar 30 st., P. Verdon 40 st., I. Žižmond 40 st., I. Počkar 40 st., A. Krečič 40 st., Ivan Kravos 60 st., Simon Šiffer 30 st., Peter Paulovič 30 st., Anton Kunčič 30 st., I. Čupar 40 st., Meze 40 st., A. Povodnik 30 st., Henrik Pečenko K 1, N. N. 40 st., Bratina Karl 60 st., Sakaca Fran 60 st., Bedrač Andrea 60 st., Neimovan 20 st., Anton Serkič 20 st., Izbar Alojzij 40 st., Perharc Rudolf 20 st., Kaliteli Jožef 40 st. Skupno K 11 50 st.

Za isto podružnico so nabrali srednjo-šolski dijaki K 33.

Denar brani uprava „Edinost“-i.

Štefan Gerk podari za podr. dr. sv. Cir. in Met. v Škedenju K 10 namesto zahvale

vsem tistim znancem in prijateljem, kateri so se udeležili pogreba njegove pok. soproge.

Denar izročil blagajniku.

Namesto vstopnine k Ciril-Metodovi vselici pri Sv. Ivanu, je nabrala gospiča Bogomila Spilar med gosti Sv. Jakobkega kons. društva K 6 64, kateri znesek se je izročil tamosnji Ciril-Metodijevi podružnici.

Za svetoivansko podružnico dr. sv. Cir. in Met. je nabral Fran Udovič v prijateljski družbi pri Doganih K 1 82.

Vesti iz Goriške.

Imenovanje. Gospod Vladimir Valenčič, uradnik c. k. državne železnice v kurilnici v Gorici je imenovan asistentom. Čestitamo!

x Goriška gimnazija je zaključila minolo soboto šolsko leto. V njenem izveštju je na prvem mestu razprava profesorja dr. Karla Ozvalda pod naslovom „Psychologische Untersuchungen über den logisch-formalen Bildungswert des altklassischen Sprachunterrichtes“, kateri slede razna šolska poročila. Iz teh posnemljemo, da je bilo minolo šolsko leto na gimnaziji 28 glavnih profesorjev in učiteljev, mej temi 12 Slovencev ter trije postranski učitelji, od njih dva oziroma vsi trije Slovenci. Šolnine se je plačalo K 11.380, štipendije je vživalo 48 dijakov v znesku K 10.136. Skušnji zrelosti se je podvrglo vseh 41 dijakov 8. razreda in eden lansko leto repribirani kandidat. Pismene skušnje so se vršile v dveh oddelkih od 1. do 3. junija; ustmene so prišle v ponedeljek.

Novo šolsko leto prične z 18. septembrom; vpisovanje v prvi razred se bo vršilo 5. septembra dopoldne. Učenci se morajo predstaviti v spremstvu očeta ali njegovega namestnika ter predložiti krstni list z zadnjim spričevalom.

Vsprejem je odvisen od starosti desetih let ter od izida pismene in ustmene skušnje, ki se bodo obdržale 16. septembra.

Koncem šolskega leta je štel gimnazij s pripravljanim razredom 541 učencev, od teh je bilo 122 iz Gorice, 374 s Primorskega, 34 iz drugih avstrijskih dežel, 6 iz Ogrske, 1 iz Bosne in 4 iz inozemstva. Po narodnosti je bilo 272 Slovencev, 1 Hrvat, 1 Madjar, 224 Lahov in 43 Nemcev; po veroizpovedanju je bilo 534 rimokatolikov, 5 Židov, in 2 protestanta.

Šolsko leto je dovršilo 68 dijakov z odliko, 372 povoljno, 33 jih ima preskušnjo, 38 drugi in 19. tretji razred; radi bolezni se je dovolilo ednajstimi naknadno skušnjo.

x Goriški banditi v rokavicah. Akopram mnogo goriških laških trgovcev že hudo občuti slovenski bojkot, vendar njih uslužbenci in sinovi še ne dajo miru, marveč prežijo na Slovence in jih pretepaajo, kjer le morejo. V nedeljo smo imeli v Gorici v tem oziru prav banditske napade. Ob 7 uri in pol napadle so laške barabe na cesti za gradom več Vrtojbskih kolesarjev in so nekateri tudi precej težko ranili, pa tudi mazzinijanci so občutili trde slovenske pesti. Ko so prišli redarji, so jo ti junaki popihali, kar so jih krače nesle, le trem so noge pred časom odpovedale; redarji so jih peljali na policijo, kjer so jih po zaslusanju hitro spustili. Vrtojbsenci so nalašč šli za gradom, da bi le mirno dospeli na veselico k „Jelenu“. Napadalcu so pa bili obveščeni, da pridejo po tej poti, vedeli so tudi za njih število in se zatorej zbrali, da so bili v večini.

Mej tem časom šlo je več Slovencev po gospodski ulici, napravljenih na koncert pri Jelenu, kar se vsuje proti njim z travnika topla laških barab. Skupaj niso trčili, ker je prihitela policija in zapodila Loh nazaj na Travnik. Ob 11. uri je napala zopet laška topla šest Slovencev pred centralno kavarno, a tudi tukaj je pravočasno posegla policija vmes.

Pol ure po polnoči začela je številna laška druhal pred „Jelenom“ zvižgati in sramotiti Slovence, na kar so prileteli gostje iz restavracije. Spopad bi bil neizogiben, ko bi med temi ne bila dospela večja četa redarjev po ozki ulici, ki je pognala Loh na Travnik. Sedaj so pričeli rabiti Lahi njih navadno orodje — kamenje. Ranjenih je več Slovencev, trije redarji in samega okrajnega glavarja, ki je prihitel na lice mesta, je zadel kamen v nogo, drugemu se je pa ognu, pripognil se pravočasno. Lahi so se spravili pred kavarno „Evropa“, Slovenci pa proti slovenski kavarni.

Tu se je kričalo na vse grlo. Lahi so žugali in grozili po njih navadi; iz več kot tristo grl pa je zaorila pesem „Hej Slovani!“ Ob pol dveh je šele nastal mir, potem ko je policija gnala laške iz ivalca.

Nedeljski dogodki so dokazali, kdo izziva in napravlja nemire, okrajni glavar se je o tem lahko prepričal na lastne oči; politična oblast je pa sama kriva, da je goriškim Mazzinijancem tako zrastle greben, da terorizirajo zdaj njo in celo mesto, ker se je vdala njih grožnjam na Binkoštni ponedeljek. Glavni krivec vseh neredov in nemirov v mestu je pa župan Marani, ker se je ta dan postavil na čelo poulični irredentični druhalu in s tem javno pripoznal, da odobruje nje stremljenje. Ali ga bo vlada še priporočila v potrditev kakor župana goriškega?

V nedeljo zvečer je imelo laško društvo „Progresso“ v ljudskem vrtu veselico. Ker je politična oblast prepovedala sviranje vsakega pronsiranega komada, so Lahi val iz sebe ter kličejo radi te prepovedi in ker policija

TOVARNA POHIŠTVA

Aleksand. Levi Minzi

Trst — ulica della Česa št. 46.

Zaloga:

Piazza Rosario šte. 1.

Ulica Lazzaretto vecchio šte. 36.

Trajna zaloga pohištva:

ulica della Sanità šte. 14.

Pisarna:

ulica Lazzaretto vecchio šte. 36.

Katalogi, načrti in proračuni na zahtevo.

Telefon: 6-70; 6-58. (Za informacije vprašati 6-70).

Dr. Fran Korsano

specijalist za sifilitične in kožne bolezni

ima svoj ambulatorij

v Trstu, v ulici San Nicolò šte. 9

(nad Jadransko Banko)

Sprejema od 12. do 1. in od 6. in pol do 6. in pol pop

Prodajalnica švicarskih ur

JOSIP OPPENHEIM

urar in izdelovatelj časomerjev.

TRST — CORSO šte. 5 — TRST

blizu knjigarne Vram

Bogata izbira zlatih, srebrnih in kovina-

stih ur.

Stenske ure z modernim zvonilom.

Prstani, uhani, verižice i. t. d.

po zmernih cenah.

Popravljanje se izvršuje po dogovornih cenah in z garancijo.

Direktni dovoz štajerskih kokoši in jajc. Specijaliteta: Graške Poulands. Cene dogovorne. — Postrežba na dom.

Ulica Campanile št. 15.

Nova prodajalica

G. Kehiayan

TRST — Corso šte. 23

Ni potrebno naročati na Dunaju.

URE

nikelne od K 4 naprej

srebrne " " 9 "

zlate " " 26 "

PRSTANI

14 karatni od K 6 naprej

14 i dijamantom " 10 "

BUDILKE

garantirane od K 3.50 naprej

Vrhu tega bogata izbira zlatih in srebrnih verižic, uhanov, Broches itd.

Širite EDINOST

Največja zaloga stekla in porcelana :::

Popolnoma konkurenčne cene.

za domačo rabo

in gostilne.

JAKOB

::: HIRSCH

TRST, ulica Cavana 15

(nasproti škof. palači. Tel. 1350.)

Vrsta vrčka šte. 5

Vrsta vrčka št. 4

V prvi avtorizovani šoli za skušnjo

enoletnega prostovoljstva

TRST - ulica delle Poste 10

se odpre Poletni tečaj.

Na stotine usposobljenih

Tržiška tovarna za olja, mazilo za vozove, kemiški proizvodi

Kollar & Breitner

Tovarne: Katram, Asfalt, Karton za pokrivanje, lesni Cement, Karbolinej, Naftalina „GROSSOL“ itd. itd.

Grossol

za sedaj priznana kakor najbolje in najtrajnejše mazilo, ki ohranja nove in stare plasti na asfaltnih kartonih, skrilnih ploščah in vsakovrstnem laminu.

Asfaltirani kartoni, izolatorni kartoni, lesni cement, karbolinej, karbolna kislina, asfalti in drugi proizvodi iz asfalta in katrama, opolizla olja, mast za stroje, mazila za vozove, priznane in najboljše znamke (registrirane) mast za vagone, mast-vaselina za kože, mast za orožje, voščilo za čevlje itd.

Tovarna in pisarna v TRŽIČU (Monfalcone) pri Trstu.

GUERINO MARCON

:: ulica Tivarnella šte. 3. ::

Priporoča svojo

zalogo oglja in drv

ki je vedno preskrbljena z najboljšim krajanskim blagom. Prodaja na debelo in drobno.

Posiljanje na dom. Telefon št. 1664.

VELIKI KINEMATOGRAF

San Giusto

Piazza Giambattista Vico št. 4-6

(Predor Montuza)

Svetloba, mirnost, popolnost, eleganca, novost.

Prostori nalašč zgrajeni. Ventilacija. Najboljši kinematograf v Trstu.

RAZPORED od 8. do 10. julija:

PUPE GOSPODIČNE DOSTI LET

fantastična slika.

SIN HRIBOVCA

pretresljiva drama.

PRVA REDINCOTE

komično.

Ob zaključku:

PREMAŠČEVALNI.

V nedeljah matinee od 12 do 1.

Ob delavnikih od 5 do 10.30.

Ob praznikih od 2.30 „ 10.30.

Vaako sredo in soboto matinee za učence od 3 do 5 pop.

LJUDSKE CENE:

Prvi prostori stot. 40

Drugi prostori 20

Dečki pod 10 letom plačajo polovico. — Vojaki v drugih prostorih 10.

Zdravljenje krvi

Čaj „Tisočerni cvet“ (Millefiori)

Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slučajem, če peče v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemeroidam. Jeden omot za zdravljenje stane 1 K ter se dobiva v odlikovani lekarni

PRAXMARER „fi due Mori“ Trst, veliki trg

CARLO GORTAN Zaloga olja - Trst - V. Santa Caterina 13. Prodaja na veliko in na drobno. TELEFON 865.

pri izgredu v mestu ni postopala pristransko v korist laških srditcev, na pomoč gospode na okrajnem glavarstvu, na namestništvu in v ministerstvu notranjih stvari, katerih dražje nočejo poznati. Čudni patrici goriški neodrešenci!

Vesti iz Istre.

Iz Pule. Včeraj zjutraj je pogorela hiša Martina Rosanda v Vinkurinu. Zgorel je tudi tridesetletni Higeronim Bolancia doma iz Šibenika, ki je spal v podstrešju.

O veselici „Istrskega grmčiča“ v Spod. Škofijah prešli smo dalje poročilo, katero pa moramo radi preoblice gradiva odložiti na jedno poznejših števil listu.

Kopališče v Baški. S 1. julijem so otvorili v Baški, na otoku Krku, novo, moderno, z vsami udobnostmi previdjeno morsko kopališče v divnem jako romantičnem položaju. Pred kopališčem se razprostira na 1 in pol km daljave krasna morska obala, kakoršne bi težko našli sploh v našem primorju, a morsko dno je sam fin pesek in se spušta tako polahko, da se mora dovolj dolgo iti, da ne presega normalne višine človeka. V podjetju je nalcen samo domači kapital ter je to jedino in prvo tako narodno podjetje na kvarnerskem otočju.

Kraj Baška se svojim divnim polzajem, z dobrim in mirnim prebivalstvom, izredno zdravim zrakom (brez malarije in vsake druge nalezljive bolezni), ker obiluje na izvirkih žive pitne vode, zagotavlja vsakemu gostu mirno in ugodno letovišče. Za informacije in stanovanja se je obrniti na odbor kopališčnega društva, ki se, trdno stoječ na narodni podlagi in lealnosti, nadeja mnogostevilnega obiska.

Iz Rovinja V ponedeljek ponoči je udarila strela v hiši, v kateri biva voznik Mihael Tomazič s svojo družino, in je ubila njegovo enajsetletno hčerko Marijo.

Na puljski nemški gimnaziji je bilo v minoletem letu 75 Nemcev, 88 Italijanov, 56 Hrvatov in Slovencev in 7 Čehov. Nu med nemške in italijanske dijake so pristeti tudi taki, ki so Slovani, tako da je bilo na gimnaziji pravzaprav 93 Slovanov.

Vesti iz Kranjske.

Na zletu notranjskih sokolskih društev v Logatcu v nedeljo dne 12. t. m. sodelujejo društva iz Idrije, Ilir. Bistrice, Logatca, Postojne, Vrhnike in Žirov.

Za vstop v l. letnik ljubljanske ženske pripravnice se je oglasilo 113 kandidatkinj.

Surov sin. V Slapah pri Devici Mariji v Polju je 20-letni posestnikov sin Ivan Šnoj svojega očeta v prepiru večkrat vrgel ob tla in ga pretepel.

Vesti iz Štajerske.

Sadna letina utegne biti na Štajerskem letos zelo ugodna. Računi se, da odpade letos na izvoz do 4000 vagonov sadja.

„Lastni dom“, zadruge z omenjeno zavestjo, snujejo rudarji v Trbovljah. Imela bo namen, da postavi v Trbovljah veliko hišo, v kateri namesti rudarstvo svoja društva.

Toča je pobila zadnje dni na več krajih na Spodnjem Štajerskem.

Ustmena matura na mariborski gimnaziji se je pričela 6. t. m. Maturantov je 27, od teh 21 Slovencev in 6 Nemcev.

Toča je pobila na Bizelskem v občinah Bukovje, Vrešje in Drenovec. Razbito je na polju in vinogradih vse.

Gospodarstvo.

Seja tržaške prometne komisije.

Pod predsedstvom namestnika princa Hohenlohe se je teh dni vsila 3. seja tržaške prometne komisije, na katero sta kakor zastopnika trgovinskega ministra prišla sekcij-ski načelnik dr. pl. Fries in ministerjalni svetnik dr. Delles.

Na dnevnem redu je bilo več važnih predmetov, tako zopetno uvedenje paroplovbe z vzhodno Afriko, organizacija paroplovnega prometa z Južno Ameriko in v interesu trž. trgovine z južnim sadjem, nameravana redna paroplovna zveza med Trstom in Sicilijo. Ti predmeti so bili izročeni trgovinski zbornici, da svoječasno o njih poročajo. — Na pomolu sv. Tereze se otvori nova zaloga za vino. — Zastopnik delavcev Parenzan je predlagal, naj se odpre v svobodni luki ljudska kuhinja. — Predsednik trgovinske zbornice Di Demetrio je predlagal, da se čim prej dogradi in spopolni skladišče za les v Skednju.

Razne vesti.

Premet s tuji v Dubrovniku. V minoletem letu je bilo v raznih hotelih v Dubrovniku prijavljenih 10.652 tujcev. Promet s tuji v Dubrovniku čim dalje bolj narašča.

V dvoboju ubit. Gardni ritmojster grof Mantenfel je v Petrogradu v dvoboju usmrtil vseučilišnega dijaka knera Šumkova, ki je imel razmerje z njegovo ženo.

Nezgod v gledališču v Ištu. V nedeljo so v gledališču v Ištu med predstavo, kateri je prisostvoval tudi cesar, nakrat ugasnile vse električne luči, tako da so morali prizgati sveče in tako nadaljevati predstavo.

Rezervist na vojaških vajah z ženo in otroci. Pred nekoliko dnevi je prišel k 6. deželnoobrambovskemu polku na vojaške vaje rezervist Höger. Ker je bil zastoj vsaki poskus, da bi se žena z otroci vinila domov, so rezervista osvobodili vojaške službe.

Vlaka trčila skupaj. Iz Missowija javljajo, da sta tamkaj trčila skupaj dva brzovlaka. Več del vagonov se je razbil. Osem oseb je umrlih, 20 pa težko ranjenih.

Sneg o Petrovem. Vsa marmaroška županija na Ogrskem je bila na Petrovo pokrita snegom.

MALI OGLASI.

Mali oglasi računajo se po 3 stot. besedo; maetoviskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina 40 stotink. Plača se takoj.

Odda se urarno tudi brez blaga; nobena konkurenca. Ponudbe pod „Urna“ 1020

Tvrda Ivan Simitz Barriera 32 s filijalko v ul. Giosue Carducci 31 prodaja po znanih nizkih cenah obleke in blago za moške obleke povsem nove. Specijalita drobni predmetov za krojače. 1849

Proda se enonadstropna hiša z vrtom in vodenjakom. Sv. Ivan, Vrdela št. 355 pri cesti zraven gostilne Quaiatti. 1017

Mladenič lepe postave, star 25 let, uslužbenec z letno plačo 600 gl. želi seznaniti se z gospodično v starosti od 18. do 30. leta četudi je ista brez dote. Ponudbe do 15. julija. Poslati svojo sliko pod številko 45 Poste restante, glavna pošta, Trst 1012

Svoji k svojim! Najbolja istrska naravnina vina po jako nizkih cenah ima na prodaj August Babič, v sv. Lovrenca pri Humu (Umago) Istra. 1014

Radi odpotovanja proda se v Skorklji hiša v lepem kraju s prostorom za štiri družine. Dve kleti in okoli hiše lep vrt. Naslov pri Inzeratnem oddelku Edinosti. 1005

Stavbene parcele na prodaj v ulici dello Scoglio v bližini mesta; ugodna prilika za one, ki hočejo zgraditi hišo. Pogoji ugodni. Cene zmerno. Pojasilja daje J. S. GODINA. Vrdela 765 Telefon 18-78. 1012

Učenec za trgovino z mešanim blagom se takoj sprejme pod jako ugodnimi pogoji. Več pove Ivan Vidmar, Crnirih nad Idrijo. 1003

Klaja in drobiž treseta (torba)

nadomeščuje slamo za domače živali; ista ne diši, je higijenična in izvenredno pivna; napravi suho steljo ter postane izvrsten gnoj. Drobiž treseta za higijenične svrhe je še bolj učinkujoč ter se rabi za disinfeciranje, za kirurški potrebe, obveze, ohrano mesa in rib, sadja, jaje in za omote pošt. pošiljatev. Zaloga v Trstu, ul. delle Poste 14

FRATELLI METELL

NOVA MESNICA

Trst, ul. Belvedere 40
Prodaja se goveje meso prve vrste, kakor tudi graško meso, najljubše telečje in jančje, ko-
Udani C. Sovrano.

EDINA HLADILNA PIJAČA JE:

Sumeči citrat ZIRILLI

Šumeči citrat „Zirilli“ od vseh cenjen radi neoporečnih higijeničnih lastnosti, napravi jako prijetno, okusno in hladilno pijačo.

NB. Šumeči citrat „Zirilli“ je na prodaj samo v sledečih mirolilnicah: Cilia, Ernest Alessio, Alojz Battistutta, Bisioch, Bolle, Brachetti, Bertolo, Brusadin, Brusini, Cumar, Dapretto, Dementia, Dimitrievich, Fornasari, Gatter, Giaschi, Glinescheg, Guarini, Kimez, Krasna, Lavagna, Nalgelschmit, Pasco, Petrone, Pettorich, Peropat, Rizzoli, Rutter, Scussinegli, Skok, Toso, Ursich, Wuror, Zadnik, Zernitz, Larzenov, Zudonigo.

Ker se da hitro napraviti in radi svojih dobrih lastnosti ne bi smel manjkati v nobeni družini.

Nobena pijača ni tako zaželjena kakor ta hladilna pijača, posebno pa v poletnem času in v toplih krajih, kjer se jo porabi v veliki množini.

Šumeči citrat „Zirilli“ je, čeprav ni zdravilo, izvrstno sredstvo proti žledodnim boleznim. Slabi tek, duh iz želodca, suhota jezika, bljuvanje in pregrete neha takoj, ako se pije to hladilno pijačo samo kot odžejajočo. Vsi oni, ki slabo prebavljajo, bi morali rabiti ta izdelek, ki nadkriljuje vse druge pijače te vrste.

NB. Šumeči citrat „ZIRILLI“ ni enak drugim izdelkom slabe vrste, katere se prodaja, ampak ima jako prijeten okus, in napravi izvrstno šumečo limonado. Ako se kupuje na drobno, paziti treba na prevaro; poskusiti treba, ako ima limonadov okus. V steklenicah nosi znamko tvrde

Tovarna: Trst, ulica Alessandro Manzoni št. 6. -- Telefon 1863.

Mlekar več mlekarstva, priden in pošten, se takoj sprejme. Plača po dogovoru. Več pove Ivan Vidmar, Crnirih nad Idrijo. 1002

Hermangild Trecca

Barriera vecchia št. 8

ima veliko zalogo

mrtaških predmetov

za otroke in odraslene.

Venci

od porcelana in biserov vezanih z medeno žico, od umetnih cvetlic s trakov in napisi.

Slike na porcelanastih ploščah za spomenike. Najnižje konkurenčne cene.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Pietro Cucit

mizar

Trst, ulica Fontana št. 7 in 9.

Specijalist za razkošno pohištvo vsakega kroja.

Vsakovrstna dela v lesu.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Pekarna

G. Majeršič, katera se je nahajala do sedaj v ulici Commerciale, je prestavljena sedaj v ulico Madonna del Mare št. 10. — Prodaja vedno svež kruh prve vrste, kakor tudi tirolsko maslo vsaki dan sveže. — Postreže tudi na dom.

STARA MIRODILNICA
Fed. F. Huber Succ.
TRST, ul. Barriera vecchia št. 26.
BOGATA ZALOGA
barv, povlak, čopičev, pramenj, kemičnih izdelkov, minor, vod, parfimov, zamah, železne žice, elastike za cepljenje, mila in STEKLENIH SIP.
Zaloga žvepla in modre galice.

Dr. A. Barkanović
specijalist za notranje in živčne bolezni
ima
SVOJ AMBULATORIJ
v Trstu v ulici Sanità št. 8
ORDINUJE: vsak dan od 10.1/2 do 12.1/2 ure zjutraj in 4-5. popol.

ANTON JOGAN, mizar
Sprejme vsakovrstna naročila in popraviljanja.
Ima vedno pripravljeno pohištvo za spalne in jedilne sobe ter kuhinje.
TRST — ulica Farneto 45.

Nova prodajalnica ur in dragocenosti
G. BUCHER
(ex drug Drag. Vekjeta)
CORSO št. 36 — TRST
Nasproti prejšnje prodajal. DRAG. VEKJET.
Bogati izbor zlatanine, srebrnine, dragocenosti in žepnih ur. Kupuje in zamenjuje staro zlato in srebro z novimi predmeti. — Sprejema naročila in popravila vsakovrstno, srebrnino in žepne ure. Cene zmerno.

Brezplačno krasne fotografije
za birmo, prvo sv. obhajilo in poroke
se ne dobijo nikjer, pač pa po znižani ceni pri odlikovanem
fotografu J. Jerkiču
v Trstu zraven glavne pošte št. 10
v Gorici gosposka ulica št. 7.
V Trstu se slika do 8. ure zvečer pri čarobni električni razsvetljavi.

Skladišče pohištva
VITTORIO VOSILLA
preseljeno iz Lipskega trga 7 v
ulico Sanità št. 8 vogal ul. Porporella
nasproti kavarni Feder. Triestino
je bogato založeno z novim neprekošnjivim solidnim in eleg. pohištvom
CENE ZMERNE.

Giuseppe d'Andrea
Teracerarski mojster
Trst - San Giacomo in Monte 6
Prvo podjetje za navadna in fina teracerarska dela
obstoječe od leta 1852
Sprejme se tudi popraviljanja.
Skladišče v Mirolilnici Mizzan (S. Giacomo) S. Jakob.

V prodajalnici jestvin
Domenico Moretti
Trst, ul. Giuseppe Gatter št. 20
vogal ulice Farneto
prodaja se po najzmernejših cenah sladkor, kava, riž, zmesi, moke, naravno maslo surove in kuhane, vino, pivo in likerji v buteljkah itd. Specijalita praskih in S. Danjelskih gnatij. Poštne pošiljke po zmernih cenah.